

Samferdselsdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Deres ref: 19/1026-

Høring – dekningsområde for avisomdeling

Vi viser til høringsbrev av 23. mai, samt epost av 19. juni, med utsatt høringsfrist til 26. juni.

Norsk Redaktørforening (NR) er en landsomfattende sammenslutning av redaktører i alle typer medier. Vi har for tiden rundt 750 medlemmer. En svært stor andel av våre medlemmer vil, direkte eller indirekte, bli sterkt berørt av de forslag som fremmes i høringsnotatet vedrørende ovennevnte tema.

1. Innledning

Vi minner om hva en samlet transport- og kommunikasjonskomité uttaler i Innst 302 L (2018-2019):

«Komiteen peker på avisenes viktige rolle i vårt åpne demokrati, hvor offentlig utveksling av det frie ord er helt avgjørende. På samme måte fyller avisene en viktig funksjon for å fremme det norske språket i en tid Innst. 302 L – 2018–2019 3 hvor global påvirkning gjør seg stadig mer gjeldende. God språkrøkt følger naturlig av språkbruk, og avisene bidrar sterkt til bevissthet og diskusjon om vårt eget språk. Komiteen mener derfor at de foreslåtte endringene i postloven i realiteten handler om konsekvenser for avisene, og at det er nødvendig med avbøtende tiltak for å dempe negative virkninger.»

I tillegg til de lokale og regionale avisene er også mange riksdekkende riksspredte nisjeaviser, tidsskrifter og fagpresseblader helt avhengige av et godt distribusjonssystem. Forslaget til endringer i omdelingsfrekvens vil dermed få konsekvenser for langt flere enn de avisene som kommer ut tre dager eller færre per uke.

2. Konsekvenser av redusert postombæring

Selv om mange mediehus er i ferd med å lykkes med sine digitale strategier, og det viser seg at det er fullt mulig å få brukerne til å betale for digitalt innhold, er det fortsatt mange som ønsker å lese sin lokale eller regionale avis på papir. Papirutgavene er fortsatt bærere av en relativt stor andel av mediehusenes inntekter. Derfor er det helt avgjørende for mange mediehus å fortsatt kunne sikre en pålitelig distribusjon av sine papirutgaver. Departementet beskriver selv dette ganske presist i Prp 102 L (2018-2019):

«Selv om redusert omdeling bare berører en mindre del av papireksemplarene hver dag, er de samlede inntektene fra papirutgaven fremdeles en bærebjelke i mediehusenes økonomi. Den står for 75–80 prosent av inntektene til avisene, for lokalavisenes del så mye som 90 prosent. I tillegg har enkelte avisutgivere vesentlig

større andel av sitt opplag distribuert med Posten enn det gjennomsnittstallene viser. Gitt en anstrengt økonomi i avisbransjen og at inntektene fra papiravisene er med på å finansiere journalistikken, er det spørsmål om hvorvidt en reduksjon i postdistribusjonen vil være egnet til å true avisenes økonomi, eller føre til raskere omlegging til elektronisk distribusjon.

For abonnenter som får avisen levert av Posten vil reduksjon i antall omdelingsdager i tillegg kunne oppfattes som en kvalitetsforringelse, noe som kan gi opplagsnedgang og tap av annonseinntekter. Kravet til ferske nyheter gjelder muligens ikke i samme grad for lokalaviser som kun utkommer et begrenset antall dager i uken.»

Et forslag som reduserer omdelingsfrekvensen, og dermed reelt svekker avisen som produkt, vil kunne få dramatiske konsekvenser for en rekke mediehus og deres evne til å fullføre den digitale transformasjonen og dermed overleve inn i en digital fremtid. Departementets forslag vil i særlig grad ramme aviser med 4-6 utgivelser per uke. Det sier seg nesten selv at en seksdagers avis som vil måtte reduseres til tre dager i uken, fordi det ikke er mulig å opprettholde distribusjon med hyppigere frekvens, vil miste abonnenter. En rekke aviser vil dermed også stå i fare for å miste ytterligere annonsører, og dermed komme inn en vond spiral.

Departementet foreslo i Prp 102 L (2018-2019) at omdelingsfrekvensen for aviser, i en overgangsperiode, skulle reduseres til tre faste dager i uken, tirsdag, torsdag og lørdag. Dette vil langt på vei kunne løse utfordringene for de minste lokalavisene. Det vil imidlertid på ingen måte være tilfredsstillende for lokalaviser, regionalaviser og riksdekkende aviser som kommer ut 4-6 dager i uken. Tvert imot vil dette, for en rekke aviser, medføre at de ikke kan komme ut med dagens frekvens, noe som vil kunne føre til betydelig reduksjon i inntektene. Enkelte aviser vil nok uansett stå foran en frekvensreduksjon. Men det er i så fall reduksjoner basert på forretningsmessige analyser, innenfor dagens rammeverk, og dermed rasjonelle og fornuftige. Det vi nå snakker om er reduksjoner som fremtvinges av endringer i statlige rammevilkår og som ikke er forretningsmessig fornuftige.

Dette mener vi vil være et stort tap for det mangfoldet som Grunnlovens infrastrukturkrav i § 100 forsøker å stimulere og sikre, og helt kontraproduktivt i forhold til det som er regjeringens uttrykte mål med mediepolitikken, slik den er formulert i Granavolden-erklæringen:

«Regjeringens mediepolitikk skal legge til rette for ytringsfrihet, pressefrihet og informasjonsfrihet, for god nyhetsproduksjon over hele landet, og en bredt anlagt offentlig samtale i det digitale mediasamfunnet.»

3. Mulige løsninger

I Innst 302 L (2018-2019) skriver komiteens flertall (Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre) blant annet at:

«Dette flertallet mener at departementet bør gis fleksibilitet til å kunne vurdere andre løsninger for hvordan distribusjonen foregår, enn forslaget om avisomdeling tirsdag, torsdag og lørdag, slik det fremkommer av lovforslaget. Dette flertallet vil understreke at en slik vurdering kan gjøres av regjeringen dersom Mediebedriftenes Landsforening og Landslaget for lokalaviser i fellesskap presenterer en alternativ løsning innenfor de økonomiske rammene som fremgår av forslaget.»

Ulike mindretall i komiteen ville gå adskillig lenger, og avvente reduksjon i antall omdelingsdager overhodet.

Av høringsbrevet til herværende sak kan det se ut som om departementet har «tolket» Stortinget dithen at den omtalte fleksibiliteten kun gjelder *«hvilke tre, faste omdelingsdager det*

er ønskelig at departementet kjøper avisdistribusjon.» Som det fremgår av våre anførsler under punkt 2., og som departementet vil være vel kjent med, svarer ikke en så vidt snever «fleksibilitet» opp de utfordringene tre omdelingsdager per uke medfører for aviser med 4-6 utgivelser per uke.

Vi mener da også at dette er en altfor avgrenset tolkning. Når stortingskomiteen snakker om «andre løsninger», så er det, etter vårt syn, åpenbart at dette må tolkes videre enn kun til å gjelde spørsmålet om man skal velge *tre andre faste dager* enn tirsdag, torsdag og lørdag for avisomdeling.

Vi oppfordrer departementet til å lytte til innspill fra Mediebedriftenes Landsforening (MBL) og Landslaget for lokalaviser (LLA) når det gjelder mulige alternative løsninger på de utfordringer departementets forslag innebærer.

4. Konklusjon

Vi mener det er helt påkrevd at fellesskapet bidrar til å sikre en god distribusjon av aviser, tidsskrifter og blader. Dersom distribusjonen svekkes vil det fort kunne bli kritisk for mange publikasjoner, som da vil stå i stor fare for å miste abonnenter og dermed inntekter, noe som igjen vil gjøre det vanskeligere å fullføre de omstillinger som er nødvendige. Stortinget har gitt klare føringer om viktigheten av å finne løsninger som i minst mulig grad svekker avisenes distribusjon og inntekter, og dermed muligheten til å overleve gjennom den digitale transformasjonen. Stortinget har også gitt føringer om viktigheten av at departementet utviser fleksibilitet, innenfor de økonomiske rammene som fremgår av Prp 102 L (2018-2019).

Oslo, 2019-06-26

Med vennlig hilsen

Arne Jensen
generalsekretær
Norsk Redaktørforening